

INGLIZ TILIDAGI JARGON VA ARGONLARNING LINGVISTIK TAHLILI

Turg'unboyeva Feruza Shuxrat qizi
Alfraganus universiteti Ijtmoyi fanlar fakulteti
Logopediya yonalishi 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tilidagi jargon va argonlarning lingvistik xususiyatlari tahlil qilinadi. Jargon va argon tilning norma hisoblanmaydigan qatlamlari sifatida ijtimoiy guruhlarning nutqiy amaliyotida muhim o'rin tutadi. Ularning paydo bo'lishi, shakllanishi va rivojlanishi tilning ichki qonuniyatlari hamda tashqi ijtimoiy omillar bilan uzviy bog'liq. Maqolada jargon va argonning semantik, pragmatik va uslubiy jihatlari yoritilib, ularning zamonaviy ingliz tilidagi qo'llanish holatlari misollar orqali ko'rsatiladi. Shuningdek, ushbu til qatlamlarining tarjimadagi muammolari va ularning global kommunikatsiyadagi roli haqida xulosalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, jargon, argon, semantika, uslubiyat, lingvistik tahlil, tarjima muammolari.

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЖАРГОНА И АРГО В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Аннотация: В данной статье анализируются лингвистические особенности жаргона и аргона в английском языке. Жаргон и аргон, как ненормативные пласты языка, играют важную роль в социально-групповом обучении. Возникновение, формирование и развитие сленга тесно связаны с внутренними закономерностями языка и внешними социальными факторами. В статье рассматриваются семантические, прагматические и стилистические аспекты сленга и аргона, а также иллюстрируется примерами их использование в современном английском языке. Также делаются выводы о проблемах перевода этих языковых пластов и обучающих видеороликов по глобальной коммуникации.

Ключевые слова: английский язык, жаргон, аргон, семантика, стилистика, лингвистика Тагила, проблемы перевода.

A LINGUISTIC ANALYSIS OF JARGON AND ARGOT IN ENGLISH

Abstract: This article analyzes the linguistic features of jargon and argon in the English language. Jargon and argon, as non-standard layers of language, play an important role in social and group learning. The emergence, formation, and development of slang are closely linked to the internal patterns of language and external social factors. The article examines the semantic, pragmatic, and stylistic

aspects of slang and argon, illustrating their use in modern English with examples. Conclusions are also drawn regarding the challenges of translating these linguistic layers and educational videos on global communication.

Keywords: English language, jargon, argon, semantics, stylistics, Tagil linguistics, translation problems.

Til jamiyatning asosiy kommunikatsiya vositasi hisoblanib, uning ichida turli qatlamlar va nutq uslublari mavjud. Ular orasida adabiy til, dialekt, so‘zlashuv tili, jargon va argon kabi qatlamlar tilning ijtimoiy-stilistik xilma-xilligini ta‘minlaydi. Adabiy til keng qamrovli va rasmiy muloqotda asosiy o‘rinni egallasa, jargon va argon tilning norma hisoblanmagan, biroq muayyan ijtimoiy qatlamlar uchun muhim bo‘lgan qismlaridir.

Jargon, avvalo, yoshlar, kasbiy jamoalar va muayyan ijtimoiy qatlam vakillari tomonidan ishlatiladigan noadabiy nutq birliklarini qamrab oladi. U ko‘proq nutqqa yangicha ma‘no berish, samimiylilik va yaqinlik hissini kuchaytirish, shuningdek, ijtimoiy guruhga mansublikni namoyon etish vazifasini bajaradi. Masalan, yoshlar orasida ishlatiladigan “cool”, “lit”, “sick” kabi jargon so‘zlari rasmiy tilda boshqa ma‘nolarga ega bo‘lsa-da, ularning yoshlar nutqida emotsional va ekspressiv qiymati alohida ahamiyatga ega.

Argon esa ko‘proq yashirin ma‘noga ega bo‘lib, tor doiradagi kishilar orasida qo‘llanadi. Jinoyatchilar, harbiylar yoki muayyan submadaniyat vakillari nutqida argon so‘zlar maxfiylikni ta‘minlash, tashqi kishilar uchun tushunarsizlik yaratish vazifasini bajaradi. Masalan, ingliz tilidagi “heat” (pistolet), “crib” (uy), “snitch” (xabarchi) kabi argon so‘zlar bevosita adabiy tildagi ma‘nolardan keskin farq qiladi.

Ingliz tilida jargon va argonning keng tarqalishi uning global til sifatidagi mavqei, ko‘p millatli jamiyatlarda qo‘llanishi hamda turli madaniy muhitlar ta‘siri bilan izohlanadi. Xususan, “slang” yoshlar madaniyatining ajralmas qismiga aylangan bo‘lsa, “argot” esa maxfiy muloqot vositasi sifatida tor ijtimoiy guruhlarda o‘z ahamiyatini saqlab qolmoqda.

Shuningdek, jargon va argon tilning leksik boyish jarayonida muhim rol o‘ynaydi. Jargon orqali yangi ma‘nolar va uslubiy ifodalar paydo bo‘lib, ularning ayrimlari vaqt o‘tishi bilan adabiy tilga kirib kelishi mumkin. Masalan, avval jargon sifatida ishlatilgan “okay” yoki “boss” so‘zlari hozirda oddiy adabiy tilning tarkibiy qismiga aylangan. Argon so‘zlar esa ko‘proq maxsus va cheklangan holda qo‘llansa-da, ular ham tilning semantik imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shu bois, jargon va argonlarning lingvistik jihatdan tahlil qilinishi nafaqat tilning ichki qonuniyatlarini anglash, balki uning ijtimoiy va madaniy jarayonlardagi o‘rnini ham ochib berishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Jargon va argonning lingvistik xususiyatlari:

- **Semantik xususiyatlari,** Jargon ko‘pincha so‘zning ma‘nosini kengaytiradi

yoki o'zgartiradi. Masalan, "cool" so'zi "sovuq" ma'nosidan tashqari "juda yaxshi, ajoyib" ma'nosini ham ifoda etadi. Argon esa ko'pincha maxsus, tashqi kishilarga tushunarsiz ma'noga ega bo'ladi. Masalan, AQSh jinoiy argonida "ice" so'zi narkotik moddani anglatadi.

- **Pragmatik xususiyatlari**, Jargon asosan nutqqa emotsional rang berish, yaqinlik, samimiylik va guruhga mansublikni ko'rsatish uchun qo'llaniladi. Argon esa ko'proq maxfiylikni saqlash va ma'lumotni faqat muayyan shaxslarga yetkazish vositasi sifatida xizmat qiladi.

- **Uslubiy xususiyatlari**, Jargon adabiy til me'yorlaridan chetga chiqishi bilan xarakterlanadi va ko'pincha sho'x, ironiyali, yumoristik ma'no kasb etadi. Argon esa rasmiy nutqda ishlatilmaydi, balki tor guruh nutqi bilan cheklanadi.

Zamonaviy ingliz tilidagi misollar:

- Jargon: "lit", "ajoyib, qiziqarli"; "ghost", "aloqani kesish"; "flex", "maqtanish".

- Argon: "crib" uy (argonida maxfiy ma'noda ishlatiladi); "heat" qo'ltiq pistoleti; "snitch" xabarchi.

Tarjima muammolari: Jargon va argonni o'zbek tiliga tarjima qilishda ko'p qiyinchiliklar yuzaga keladi. Chunki ularning ma'nosi faqat muayyan madaniy muhitda anglashiladi. Masalan, "spill the tea" idiomasi yoshlar jargonida "yashirin xabarni oshkor qilish" ma'nosini anglatadi. Uni to'g'ridan-to'g'ri tarjima qilishda ma'no yo'qoladi, shuning uchun funksional ekvivalent topish talab etiladi.

Ingliz tilidagi jargon va argon tilning leksik boyliklaridan biri sifatida ijtimoiy hamda lingvistik ahamiyatga ega bo'lib, ular jamiyat va madaniyatning turli qatlamlarida nutqning xilma-xilligini ta'minlaydi. Ushbu qatlamlar tilning tabiiy rivojlanish jarayonida paydo bo'lib, ma'nolarning kengayishi, emotsional va ekspressiv qimmatning oshishi, shuningdek, guruh ichidagi muloqotning samarali kechishiga xizmat qiladi. Jargon orqali tilda yangicha uslubiy imkoniyatlar paydo bo'lsa, argon maxfiy ma'no va ma'lumot almashinuvini ta'minlaydi, bu esa tilning pragmatik imkoniyatlarini yanada boyitadi.

Biroq ularning qo'llanilishi tarjima jarayonida ham qator qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Jargon va argon ko'p hollarda muayyan madaniy va ijtimoiy muhit bilan chambarchas bog'liq bo'lgani uchun ularni boshqa tilga aynan tarjima qilish imkonsiz yoki ma'no yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Shu bois, tarjimondan nafaqat til bilimi, balki madaniy kontekstni ham anglash, funksional ekvivalentlarni topish mahorati talab qilinadi.

Jargon va argonlarning o'rganilishi tilshunoslikda nazariy jihatdan tilning ichki qonuniyatlarini anglashga yordam bersa, amaliy jihatdan turli sohalarda tarjima, sotsiolingvistika, madaniy antropologiya, psixolingvistika kabi yo'nalishlarda qo'llanish imkoniyatini ochadi. Shuningdek, ular zamonaviy global kommunikatsiya

jarayonida turli millat vakillari o'rtasidagi muloqotning o'ziga xos qirralarini namoyon etadi.

Shuning uchun jargon va argonlarni chuqur o'rganish nafaqat tilshunos olimlar uchun, balki tarjimonlar, madaniyatshunoslar, jurnalistlar va sotsiologlar uchun ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular tilning ijtimoiy tabiati, dinamikasi va madaniy o'rnini yanada to'laroq ochib berishi mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press, 2019.
2. Allan, K., Burrige, K. Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language. Cambridge University Press, 2006.
3. Mattiello, E. An Introduction to English Slang: A Description of its Morphology, Semantics and Sociology. Polimetrica, 2008.
4. Partridge, E. Slang: To-day and Yesterday Routledge, 2002.
5. Coleman, J. A History of Cant and Slang Dictionaries Oxford University Press, 2010.
6. Baker, P. Sociolinguistics and Corpus Linguistics. Edinburgh University Press, 2010.